

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Quibus personis Ecclesiasticis iure communi debeantur decimae. punct. 10

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

perum comprehendendi non debet feudum antea iam datum, etiam mortuente ultimo possessore. Et ratio est efficaciam illa bona etiam mortuente ultimo possessore non censentur sub dominio vestri Episcopi, neque ad Episcopum pertinere, quousque ipse eas acceptet, & per acceptationem in suis bonis incorporentur, vt tradit Panor. cum aliis, in c. vt super de rebus Ecclesie non alienand. Ergo antequam acceptet potest in feudum dare: in hoc enim non alienat bona Ecclesie, sed iam alienata non vult ea acceptare: neque mensur Episcopi appropriare, grauis tamen causa debet vigere, vt licite hoc fiat, licet sine illa factum teneat. Sed hoc latius examinauimus, cum de alienatione bonorum Ecclesiasticorum habetur sermo.

PUNCTUM X.

Quibus personis Ecclesiasticis iure communi debeantur decimae.

- 1 Clerici beneficiati debentur decimae.
- 2 Religiosi, aliisque clericis non beneficiati non debentur decimae iure communi; bene tamen ex privilegio.
- 3 An teneantur parochiani sustentare beneficiatum, si decimae, quas soluant, alteri sunt applicatae? Proponitur dubitandi ratio.
- 4 Nulla est applicatio decimarum facta loco pio, si beneficiatus congruam non habet.
- 5 Qui beneficium per vicarios inseruit, tenetur eis debitam sustentationem tribuere.
- 6 Casu quo pensionarius beneficiato non tribuat sufficiens stipendium, non tenentur parochiani duplicatas decimas soluere.

Tempore nascentis Ecclesie omnia erant communia, ac prout ceteri clericorum decimae debita erant, quas Episcopus inter eos pro qualitate, & mensura laboris, ac necessitatibus impendebatur: ita colligitur aperte ex cap. peruenit, cap. omnes, dist. 16, quae ff. 7. & in c. 1. huius causae, & quae sit Gregor. Decimas sub manu Episcopi fore censemus, vt ille qui ceteris praesertim, omnibus iuste distribuat. Post factam vero distinctionem parochiarum, & signatis clericis qui ibi ministrant, etiam Episcopo simul cum clero decimae debentur, vt constat ex cap. quoniam de Decimis, cap. conueniente, de officio Ordinarii. & docet Panor. & doctores communiter, in c. cum contingat de Decimis num. 7. Ratio quare Episcopis, & Clericis debeantur, est quia omnes ij ministrantibus spiritualia debebant ergo temporalia merere; iucellus vero temporis, & crescente numero decimarum pluribus Clericis sunt applicatae, aliis titulo spirituali, & Ecclesiastico, hoc est ratione beneficii, aliis vero ex gratia, & privilegio, vel stipendio pro obsequio. At qui titulo spirituali decimas exigunt, etiam si parochi non sint, quia officium spirituale exercent, & aliquo modo ad cultum diuinum concurrunt, de iustitia habent ius exigendi decimas. Nam decimae non solum dantur Clericis; eo quod Sacramenta ministrant, sed etiam quia ex officio deputati sunt ad diuinum cultum, cap. ex parte 2. de Decimis. Ergo Clerici, quibus beneficium Ecclesiasticum concessum est, ius habent exigendi decimas, illisque de iustitia debentur. Non enim laici tenentur solum alere ministros, qui sibi sacramenta ministrant, sed etiam omnes eos, quos Ecclesia iudicauerit conuenientes ad diuinum cultum, & sacrificium, & orationes offerendas, quique speciali titulo, & obligatione sint ad illud officium destinati. Cum ergo omnes clerici beneficiati ratione beneficii hanc obligationem habeant, & ad hoc munus sunt deputati: efficitur sane eis decimae de iure, & de iustitia deberi, Ecclesie taxatione posita, & ita laicis, & eruditae probat Suar. cap. 28. n. 12. & cap. 29. n. 4.

Ex quo sic religiosis iure communi decimas non debentur, neque aliis clericis, qui beneficium Ecclesiasticum non habent; quia non sunt ab Ecclesia deputati, vt proprii illius ministri: sed ex deuotione, vel voto populo Christiano inseruiunt. At ex privilegio eis saepe decimae applicantur, & aliquando cum obligatione exercendi aliquod spirituale ministerium; & tunc sine dubio eis decimae debentur ex iustitia; quia Ecclesia ius quod habet ad illa exigenda transfert in religiosis, si quidem ipsi iuris sunt capaces. Cum ergo Ecclesia ex iustitia decimae debeantur posita taxatione, etiam religiosis, in quos hoc ius translatum fuerit, debentur debent, vt ex Panor. tradit Suar. supra in fine. Poterunt tamen huiusmodi clerici, & religiosi praescriptione acquirere ius exigendi decimas, ita Rebuff. q. 13. num. 63. Gualter. tract. de decimis, cap. 21. num. 6. Primum si Ecclesiam parochialem, vel beneficium acquirant; cui decimae sunt annexae. Possunt enim acquirere, si quidem sunt capaces. Et ad aures, de praescriptionibus Requiritur tamen titulus coloratus quia beneficium sine institutione canonica possideri bona fide non potest. Lessius lib. 2. cap. 6. dub. 10. Ad cuius praescriptionem triennis possessio pacifica sufficit, modo simonia non interueniat, ex reg. cancellaria. 33. vt supra dictus author cum

Rebuffo, & Nauarr. lib. 3. consil. 40. & 42. de praebendis affirmat. Secundo possunt praescribere ius exigendi decimas consuetudine, & possessione bona fide continuata, quae nullo modo potest esse, nisi praesumant aliquid sibi privilegium fuisse concessum. In foro tamen extremo ita adesse praesumitur, quoties decimae exiguntur a tempore immemoriali: & tunc quidem religiosi, & Clerici non tam decimas praescribunt in vi possessionis, quam in vi tituli praescripti. Vide quae supra diximus de laicis.

Sed est dubium, an clericis beneficiatis debeantur decimae a populo, si aliis sunt applicatae, & mercenariis, si beneficiatus non det sufficiens stipendium ad sustentationem?

Pro cuius solutione suppono saepe saepius contingere parochianos abundantes decimas soluere, quibus optime possent ministri sibi inseruientes sustentari. Sed quia a Romano Pontifice applicatae sunt canonicarum, vel alteri pio loco, & saepe laicis, ea de causa cogitur clericus eis inseruiens tenui stipendio viuere. Ex quo fit vt bene dicit Lessius. lib. 2. cap. 39. num. 17. in fine. cum viri idonei nolunt tam tenui stipendio onus subire, saepe indocti, & improbi, qui alia ratione viuere nequeunt, praeficiuntur. Non enim quaerunt, qui maxime populo videantur profuturi, & minus optime ministraturi, sed qui minimo stipendio velint seruire. Hinc prohi dolor multis in locis tanta animarum clades. Quod ergo quaeritur, est, An parochiani teneantur iis clericis sibi inseruientibus prouidere, vel ex oblationibus, aut aliis rebus, vltra decimas quas soluant?

Respondeo, & dico primo applicationem decimarum factam cuiuslibet etiam pio loco, vel religioso per modum pensionis, aut quomodocumque esse nullam, si beneficiatus praestet debita sustentatione, ita Suar. lib. 1. c. 15. a n. 7. Ratio est; quia Pontifex non est omnium decimarum dominus, sed dispensator. Estet autem iniqua dispensatio decimarum, quae beneficium debito stipendio priuaret, & veller gratis inseruire. Quocirca non obstante tali applicatione tenetur de iustitia pensionarius beneficium congruenter sustentare. Quod si ille ob penuriam cogi non possit, ipsemet Pontifex tenetur decimas ab illo auferre, vel huic beneficiato pensionem, vel aliud beneficium applicare, aut ex aliis bonis cum sustentare; ipse tamen beneficiatus nullo modo tenetur beneficium relinquere, etiam si sciens eius penuriam accepisset. Teneretur tamen inseruire etiam gratis, si sciens beneficium accepisset, ita Suar. cap. 15. n. 7. Mihi tamen videtur contrarium dicendum non teneri inseruire, etiam si sciens accepisset, quia Ecclesia non intendit obligare neminem ad gratis inseruiendum, neque beneficium tenere reputari beneficium, cap. u. cui. 19. de Praebendis. in 6. & probat Lessius lib. 2. cap. 34. dub. 31. n. 169.

Dico secundo, Beneficiatus, qui per se beneficium non inseruit, sed per vicarios, tenetur eis debitam sustentationem tribuere; quia sub hoc onere decimas recipit. Quod si beneficiatus non tribuat poterunt parochiani decimas denegare beneficiato, vt vice curato tribuatur debita sustentatio: in hoc enim partes gerunt ipsi curati, & adimplent obligationem, quam ipse debet adimplere, similiter etiam pensionarius decimas recipiat abundantes, & parochi insufficientes ad sustentationem relinquuntur, poterunt parochiani detrahare pensionario decimas, & curato applicare; quia illa applicatio decimarum iniusta fuit, & contra debitum ordinem ea in parte, qua parochus debito stipendio defraudatur, ac proinde nulla: sic colligitur ex supradictis Doctoribus. Neque in hoc inuenio difficultatem aliquam momenti.

Dico tertio, casu quo pensionarius non relinquat beneficium sufficiens stipendium, & Papa ex aliis bonis non prouideret, neque ipsi parochiani possent ex decimis detrahere, vt beneficiato tribuant, nullo modo tenentur parochiani beneficiato alias pensiones, vel decimas tribuere, ita Cinnari. lib. 1. var. cap. 17. num. 3. circa finem. Lessius lib. 2. cap. 39. dub. 4. n. 17. Suar. cap. 15. n. 10. Ratio est, quia populus pro ministerio sibi exhibito solum tenetur vnas decimas tribuere. Ergo satisfacit suae obligationi, neque tenetur duplicatum stipendium dare, est forte culpa pensionarij, vel Pontificis ad manus parochi non perueniat; populus enim ipse non grauat parochum, sed Pontifex qui male decimas applicauit, vel pensionarius qui ita videns decimas exigit non relinquens parochi sufficiens stipendium, atque aded penes illos erit obligatio, & non penes populum. Et hinc a fortiori constat populum non habere obligationem sustentandi vicarium, si decimas integre soluit parochi; quia tunc non grauat populus vicarium, cogens eum gratis inseruire. Parochus enim est qui vicarium grauat, & cum eo pacifitur de obsequio praestando non exhibendo ei debitum stipendium.

PUNCTUM XI.

Quae personae teneantur decimas soluere.

- 1 Baptizati quicumque sint debent decimas soluere.
- 2 Quae pauperes fideles baptizatos ab hoc delicto excuset.

3 Clerici